

Motto voor de huisvesting van de Delftse Bouwkundefaculteit:

"Practice what you preach"

Als bouwen en huisvesten niet alleen secundair maar ook primair proces is, dan is de huisvestingsopgave des te uitdagender. De Bouwkundefaculteit Delft huisvest niet alleen vele internationaal toonaangevende ontwerpers en wetenschappers, maar ook die van de toekomst. Hoe huisvest je wetenschappers die internationaal onderzoek doen naar de meest effectieve werk- en leeromgeving? En hoe huisvest je een studentenpopulatie die dagelijks geleerd wordt kritisch te zijn op de leefomgeving? Een vervolg op het artikel 'Mooi is ook functioneel op de toekomstige campus' in de vorige editie van Schooldomein.

Tekst Alexandra den Heijer en Dennis Cruyen Foto's Hans Schouten

Dat het Bouwkundegebouw - meer dan andere universiteitsgebouwen - als visitekaartje voor de organisatie moet fungeren, was een van de eerste thema's die de nieuwe decaan Wytze Patijn bij zijn aantreden in 2006 benoemde. Naast goede koffie. En dat laatste raakte ook de kern van een van de belangrijkste

trends* van de campus van de toekomst: het creëren van een informele ontmoetingsplaats. De luxe koffievoorziening, al of niet ingericht als lounge of studieplek, neemt op campussen overal ter wereld de netwerkfunctie van de rookruimte over, tot grote vreugde van de niet-roker. Maar op Bouwkunde werd

Espressobar (ontwerp 2012 Architecten)

niet volstaan met een vanuit de cateraar ontwikkeld concept. Er werd gekozen voor een unieke oplossing, passend bij de duurzaamheidsvisie van de faculteit. Een object gemaakt van oude onderdelen van wasmachines en met oude vliegtuigstoelen. Het laat studenten, medewerkers en vooral bezoekers zien dat er nieuw leven is voor oude materialen: 'Superuse'.

Community building

Afgezien van het statement dat de faculteit hiermee maakte, bleek het niet alleen een winstgevend concept, maar ook een doeltreffend middel om medewerkers, die zich vaak terugtrokken in hun backoffice, wat meer naar de frontoffice te halen. Zo werd de toevallige ontmoeting gefaciliteerd – van groot strategisch belang voor de doorgaans multidisciplinaire onderwijsprojecten en onderzoeksthema's – en de zichtbaarheid van de academische staf verbeterd. Beide staan in de hedendaagse universiteit erg onder druk door alle ICT-ontwikkelingen die het mogelijk maken om waar dan ook te werken en door de internationale ambities, waardoor de academische staf de hele wereld rondreist. Om die redenen staat 'community building' hoog op menig bestuursagenda, en Bouwkunde vormt daarop geen uitzondering.

Meer kwaliteit op minder oppervlak

Met dit eerste succesvolle project was de toon gezet voor diverse huisvestingsprojecten. Uitgangspunt was enerzijds het nieuwe beleid om onderwijs en onderzoek doelmatiger te huisvesten en anderzijds

het technisch en functioneel verouderde gebouw dat in 1970 was opgeleverd voor een studentenaantal van 1250 en dat nu bijna het drievoudige moet huisvesten. Flexibiliteit en efficiëntie waren al jaren de sleutelwoorden – een compliment voor zowel organisatie als gebouw – maar de uitdaging ligt toch in behoud en bevordering van de effectiviteit. Nieuwe didactische modellen voor het onderwijs – terug naar atelieronderwijs – en meer ICT-afhankelijkheid voor het onderzoek leidden tot nieuwe concepten voor de inrichting van de back office. Pilotprojecten worden uitgevoerd om deze concepten te testen en de facultaire gemeenschap te laten wennen aan bijvoorbeeld meer kwaliteit op minder oppervlak, ook een trend op de toekomstige campus. Dat hiermee het territorium van het individu onder druk staat, is voor elke campus- en facilitymanager glashelder. De vraag is: hoe vertellen we het de medewerker?

Hangplekken en terrassen

Eigenlijk is het kiezen of delen. In een tijd waarin de publieke middelen voor het hoger onderwijs onder druk staan, en binnen de universiteit het aandeel daarvan dat naar de campus gaat, zijn er twee extreme oplossingen: veel oppervlak met weinig kwaliteit of weinig oppervlak met veel kwaliteit. Een manier om een medewerker eigen territorium te laten opgeven voor gedeelde voorzieningen is kwaliteit toevoegen. Daarmee wordt ruim geëxperimenteerd in de backoffice. Maar dit legt ook de relatie met de frontoffice. De gemiddelde medewerker neemt een ▸

Decaan Wytze Patijn bij opening espressobar

Bibliotheek

de Jong Gortemaker Algra is een landelijk opererend architecten- en ingenieursbureau, gevestigd in Rotterdam.

Wij geven op innovatieve wijze vorm aan gebouwen voor zowel de maatschappelijke sector (gezondheidszorg, onderwijs, sport en recreatie) als de commerciële sector (kantoren, bedrijfsgebouwen, beursgebouwen).

Onze 110 medewerkers bieden een zeer breed diensten-pakket aan rondom ontwerp en uitvoering vanuit de disciplines architectuur, interieurarchitectuur, bouwkunde, constructie en projectmanagement.

de jong gortemaker algra

postbus 51113 - 3007 gc rotterdam
t 010 297 30 30 - f 010 297 30 31
www.djga.nl - info@djga.nl

ir. A.G. Blokland
E.J.M. Renne
A.G. Vermeulen, arch. avb

Zijpendaalseweg 25
6814 CC Arnhem
Tel.: (026) 445 24 51

Fax: (026) 443 09 34
E-mail: info@gaj.nl
Internet: www.gaj.nl

gaj
architecten

UNILOCATIE ALMELO

1/4
stopper??

bezoeker graag mee naar de begane grond – voor een goede kop koffie en de sfeer van een bruisende faculteit. Dit was ook dé reden voor Bouwkunde om eerst de frontoffice aan te pakken. De zogenaamde ‘straat’ die alle functies verbindt, moet ook wervend zijn, etalages hebben om te kunnen zien welke activiteiten er plaatsvinden, tentoonstellen wat er gemaakt en bedacht wordt, ‘hangplekken’ hebben voor groepjes studenten en voldoende ‘terrassen’ voor informeel overleg of de ontvangst van bezoekers. Hier zijn alle lessen over het ontwerpen van de openbare ruimte van toepassing.

Samenwerking primair-secundair

Na het grotendeels realiseren van de projecten voor de laagbouw ligt het accent in de conceptvorming nu op het doelmatiger indelen van de kantoor- en onderwijsvloeren in de hoogbouw. Het kwetsbare evenwicht tussen concentratie en ontmoeting of overleg is geen individuele maar collectieve opgave. Er is eenvoudigweg geen geld (meer) om dit evenwicht voor elk individu op eigen territorium te faciliteren. Terwijl dit nog wel de cultuur is binnen veel universiteiten. Op Bouwkunde wordt gezocht naar innovatieve oplossingen voor dit probleem, lerend van andere binnen- en buitenlandse universiteiten, en met de ambitie om voorop te lopen in deze ontwikkelingen. Doel is studenten en medewerkers een werkomgeving te kunnen bieden die past bij de doelen van de universiteit en faculteit, ruimte biedt aan hun werkprocessen en – last but not least – aansluit bij wat er in de collegezalen en in de nieuwste publicaties geschreven wordt over dit onderwerp. Dit vraagt samenwerking en nauw overleg tussen campus en facilitymanagers enerzijds en (eigen) wetenschappers en ontwerpers anderzijds. Dit artikel is hier een voorbeeld van.

* In de vorige editie van Schooldomein (nummer 4) zijn deze trends geschetst in het artikel ‘Mooi is ook functioneel op de toekomstige campus’. ◀

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Alexandra den Heijer, universitair docent Real Estate Management aan de TU Delft, e-mail a.c.denheijer@tudelft.nl of Dennis Cruyen, facilitair manager Bouwkunde, d.a.g.cruyen@tudelft.nl.

